

VELIKI TABOR

do utrućuća obitelji 1793, a poslije naizmjence prelazi u državno ili privatno vlasništvo; između dvaju svj. ratova pripadao je slikaru O. Ivekoviću. Na nevisoku brijegu stoji kasnogotička utvrda zašiljena prema prilaznoj strani. Naknadno je okružena zidom s četiri široke polukružne kule; duž većega dijela toga pojasa gornji je kat istaknut na nizu konzola. Grad nije znatnije pregrađivan te je uglavnom zadržao svoje izvorno obličje. Na zidinama su očuvani kasnogotički i renesansni detalji: klesarski grb i klesarski znakovi, bifora, erkeri, dvokatni arkadni trijemovi u dvorištu. Cijeli je zaravanak nekoć opasavao vanjski obrambeni zid, u sklopu kojega je bio do danas očuvani peterokutni bastion.

LIT.: Gj. Szabo, Spomenici kotara Klanjec i Pregrada, VjHAD, 1912. — Isti, SG. — Isti, Kroz Hrvatsko Zagorje, Zagreb 1939. — A. Horvat, Između gotike i baroka, Zagreb 1975. — M. Obad Ščitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. — A. Žmegač, Veliki Tabor — interpretacija arhitekture, Radovi IPU, 1992, 16. A. Žč.

VELIKO TROJSTVO, selo na obroncima Bilogore, nedaleko od Bjelovara. Naseljeno još u prapovijesti, o čemu svjedoče arheol. nalazi na lok. *Stari brijeg*. Pronađeni materijal pripada eneolitičkim kulturama (lasinjskoj i vučedolskoj). U pisanim se dokumentima mjesto i crkva spominju 1334. — Stara crkva Presvetoga Trojstva (1650) imala je oslikani tabulat i drveni zvonik. Gradnja nove, kasnobarokne crkve na istome mjestu dovršena je 1779. Pravokutne je osnove s polukružnom apsidom i dva luka na pročelju, koji podupiru zvonik. Crkva ima orgulje iz 1802, graditelja J. Otonića, a sliku *Presveto Trojstvo* na gl. oltaru izradio je Franjo Pax iz Zagreba (oko 1842). Crkvu je s unutrašnje strane oslikao Ivan Brukner (1894), a prozore je izradio majstor Turke iz Grotana u Češkoj (1897).

LIT.: S. Dimitrijević, Problem neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Jugoslaviji, Opuscula archaeologica, 1961, 5. — S. Kožul, Župna crkva Presvetog Trojstva u Velikom Trojstvu, CCP, 1980, 5. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok. M. Med.

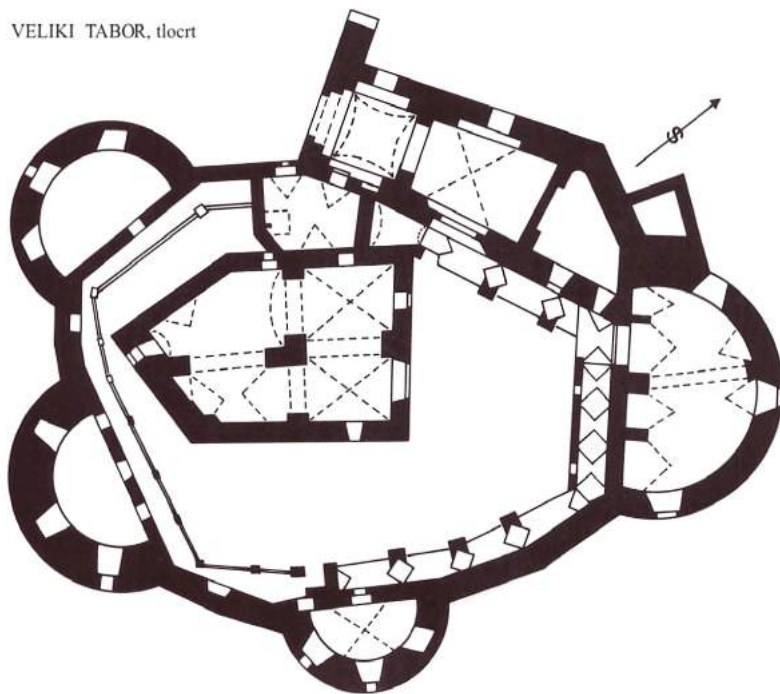
VELI LOŠINJ → LOŠINJ

VELJANE, nagdašnje naselje (sada u sastavu sela Biljane Donje) nedaleko od Benkovca. Tu su ruševine crkve Sv. Petra s ranohrv. grobljem,

sagrađenim na mjestu rim. piscine. U neposrednoj blizini Veljana ima ostataka rim. građevina.

VENTURA, Juraj (Zorzi), slikar (XVI/XVII. st.). Rođen je u Zadru, živio i djelovao u Kopru. Od njegovih signiranih djela u Istri se nalaze: *Posljednja večera* (1598) u Fažani te oltarne slike u Višnjaju (1598), u Sv. Antunu kraj Dekana (1600), Pridvoru kraj Kopra (1600), Vižinadi (1602), Izoli (1603) i u Vabrigi kraj Poreča (1607), a u Dalmaciji jedino oltarna slika u franjevačkoj crkvi na otočiću Galovcu kraj Preka (1602). Na

VELIKI TABOR, tlocrt

J. VENTURA, *Majka Božja s Kristom i svecima*. Samostan Sv. Pavla na otočiću Galovcu kod Preka na Ugljanu

osnovi komparativne analize atribuiraju mu se oltarne slike u Kubeđu, Novoj Vasi kraj Brtonigle, Božjemu Polju kraj Vižinade, Oprtiju, Vabrigi i dvije u Žminju. U svojim slikama spaja utjecaje mlet. slikara (ponajviše V. Carpaccia, sina mu Domenica te Girolama i Francesca Santacrocea), manirističke elemente i barokne utjecaje koje prima preko suvremenih grafičkih listova iz Italije i S zemalja. Prijašnje studije spominjale su Venturin tamni kolorit, ali su restauriranja njegovih slika jasno pokazala izrazito manirističku gamu.

LIT.: K. Prijatelj, Zadarski slikar Juraj Ventura, Studije o umjetnicima u Dalmaciji, III, Zagreb 1975. — Isti, Dva dalmatinska majstora u istarskim zbivanjima renesanse i manirizma, Bulletin JAZU, 1977, 1. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok. — K. Prijatelj, Ventura 1992, Mogućnosti, 1993, 1–2. V. Fo.

VENTURIĆ, Luka, slikar i drvorezbar (Ston, XVI. st.). Spominje se u dubrovačkim dokumentima 1540–77. Od 1540. učio kod slikara K. Antunovića u Dubrovniku, 1548–69. vjerojatno radio u Stonu. God. 1569. izradio je i oslikao drveni oltar za stonsku crkvu Sv. Vlahe, 1573. tabernakul za franjevačku crkvu u Dubrovniku.

LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1953. — Lj. Karaman, O staroj slikarskoj školi u Dubrovniku, Anali — Dubrovnik, 1953. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV–XVI. st., Zagreb 1968. — N. Božanić-Bezić, Renesansni obrt u Dalmaciji, Mogućnosti, 1976. V. Fo.

VENTURINI, Darko, stručni pisac (Međurača, 20. VI. 1932). Završio Arhitektonski fakultet u Zagrebu. Objavljuje studije i članke o arhitekturi i dizajnu; bavi se lik. kritikom.

BIBL.: Nekoliko dilema o umjetnosti, ŽU, 1971, 14; Odgovornost i poštenje arhitekta, Arhitektura, 1973, 145; Arhitektura i pejzaž, ibid., 1973, 146–147; Zvezdane godine stambene izgradnje, ibid., 1976, 156–157; Arhitektonski projektni zavod — APZ, Zagreb 1982.

VENTURINI, Zdenko, slikar i scenograf (Bakar, 4. VIII. 1922). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1951 (Đ. Tiljak). Usavršavao se u Belgiji, Italiji i Francuskoj. Djeluje u Zadru gdje je bio scenograf Narodnoga kazališta (1954–64), potom profesor na Pedagoškoj akademiji (1965–78) i na Filozofskome fakultetu (1978–89). Slika u duhu lirskoga realizma, naglašavajući slobodnije kolorističke odnose (*Creska luka*, 1954; *Mrtva priroda*, 1986; *Tižnica u Zadru*, 1989). Njegove se

scenografije odlikuju geometrijskom stilizacijom i čistim funkcionalnim rješenjima (T. Williams, *Staklena menažerija*, 1955; R. Marinković, *Glorija*, 1958; M. Krleža, *Vučjak*, 1960; J. P. Sartre, *Obzirna bludnica*, 1961; L. Pirandello, *Sicilijanski limuni*, 1963; F. G. Lorca, *Dom Bernarde Albe*, 1974). — Samostalno je izlagao u Delnicama 1944. i Crikvenici 1945 (s B. Bahorićem) te u Novome Sadu 1960. i Zadru 1964 (scenografi-je). Bavi se zidnim slikarstvom, mozaikom i ilustriranjem knjiga.

LIT.: Likovno stvaralaštvo u Zadru 1945–1982 (katalog), Zadar 1982. — T. Maštrović, Zadarsko Narodno kazalište (1945–1963), Dani Hvarskog kazališta, 1984, 11. — Repertoar hrvatskih kazališta 1840–1860–1980, I i II, Zagreb 1990. Ž. Sa.

VENUCCI (Wnoucsk), Romolo, slikar i kipar (Rijeka, 4. II. 1903 — 2. VIII. 1976). God. 1923. upisuje se na Akademiju u Budimpešti (J. Vaszary, A. Dudits), gdje dolazi u dodir s madž. avangardnim tendencijama i grupama »UME« i »KUT«. Po povratku u Rijeku 1927. izvodi svoje prve javne radove: zidne slike u atriju kapucinske crkve, dva dekorativna panoa u duhu futurizma za Riječki velesajam (1928) te dvije skulpture anđela za zavjetnu crkvu na Kozali (1933). Nakon prve postimpresionističke faze (*Kantrida*, 1922) njegove se slike odlikuju ekspresionističkom dramatikom (*Portret mladića*, 1927). U razdoblju 1929–35. u svojim je slikama ostvario sintezu futurizma i kubokonstruktivizma (*Dekomponirani akt*, 1927; *Figura*, 1930; *Portret F. Dreniga*, 1931), što je primijenio i na tri skulpture (*Kupačica*, 1932; *Snaga volje*, 1933; *Ženski akt*). U djelima do 1960. ostao je vjeran ekspresionističkoj paleti i konstruktivistički modeliranoj formi. U razdoblju 1960–70. slika apstraktne kompozicije (*Muzička kompozicija*, 1963; *Apstraktna kompozicija*, 1968) i ciklus *Gromače*. God. 1970–76. slika na način ekspresivnoga realizma motive iz Rijeke i Sušaka te luke i brodove. — Bavio se lik. pedagogijom, ilustracijom, restauriranjem slika i grafičkim oblikovanjem. Izlagao od 1927, a samostalno u Rijeci (1944, 1957, 1971, 1993) i Vareseu (1965). Njegova umj. ostavština darovana je 1989. gradu Rijeci.

LIT.: D. Glavočić, Romolo Venucci (1903–1976), retrospektivna izložba (katalog), Rijeka 1993. — M. Balabanić Fačini, Romolo Venucci, Riječki Stari grad i platane (katalog), Rijeka 1993. K. Ma.

R. VENUCCI, *Sjedeći muškarac*

R. VENUCCI, *Portret F. Dreniga*. Rijeka, Moderna galerija

